Hvem var de?
Paulikianerne vs. Paulianerne

Det er et viktig skille mellom to ulike historiske grupper:



Gemini Notebook

Paulianerne (200-tallet)

Tilhengere av biskop Paul av Samosata. Denne bevegelsen handlet primært om en teologisk strid rundt Kristi guddom (adopsjonisme), ikke om Paulus' nådebudskap.

Paulikianerne
(fra ca. 600-tallet, med mulige røtter lenger tilbake)

Dette er gruppen som i kirkehistorien forbindes sterkt med Paulus' lære. De oppsto i Armenia og det bysantinske riket og kalte seg selv ganske enkelt for «kristne». Navnet paulikianere var en betegnelse motstanderne ga dem fordi de holdt Paulus og hans brev høyere enn noe annet.

Gemini Notebook



ca. 650 e.Kr.

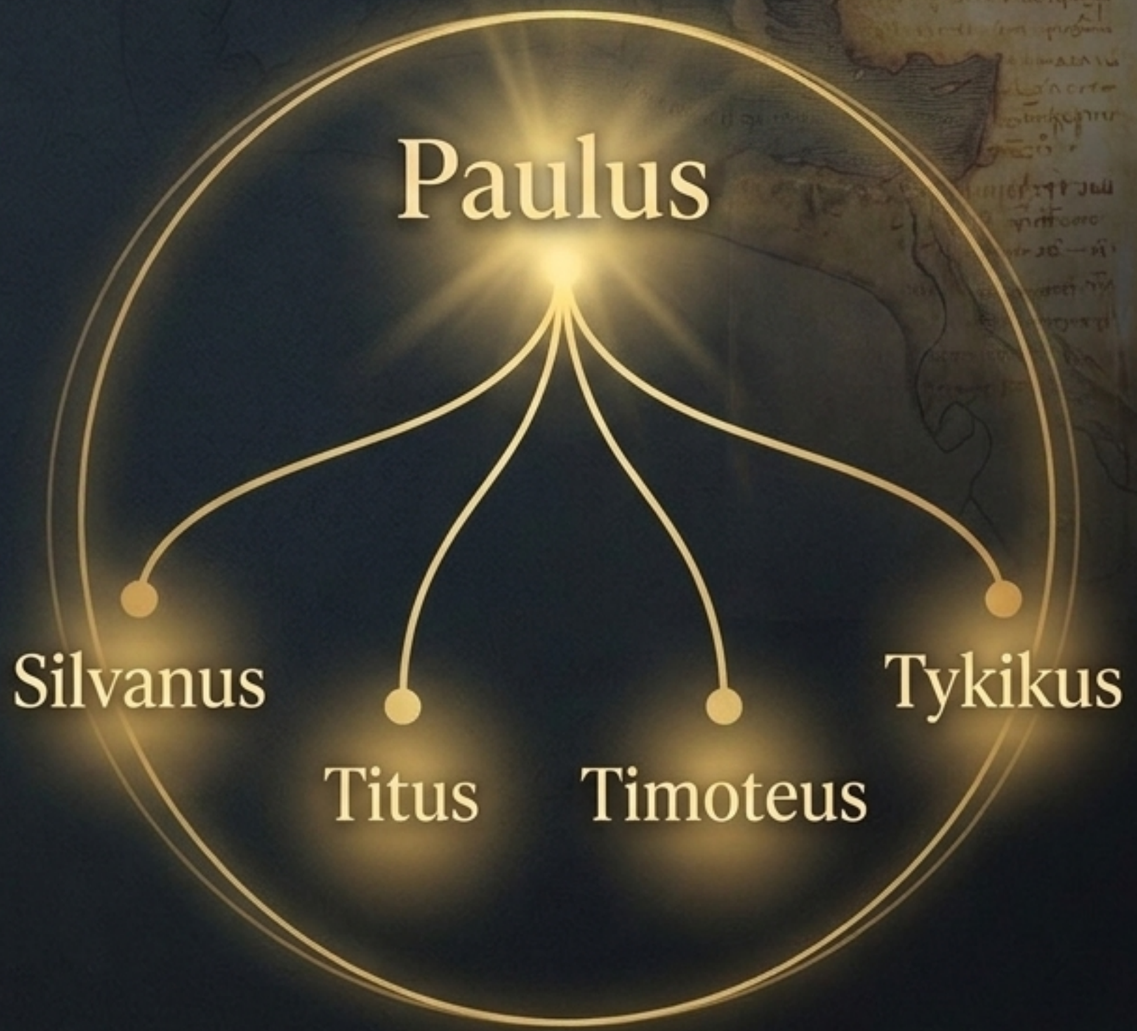
Paulikianernes historie og lære

Opprinnelse og lederskap

Bevegelsen trer tydelig frem på 600-tallet under ledelse av en mann ved navn Konstantin fra Mananalis (ca. 650–684 e.Kr.). Tradisjonen forteller at han fikk en kopi av evangeliene og Paulus' brev av en diakon han ga husrom.

Gemini Notebook

Etter å ha studert disse, tok han navnet Silvanus (etter Paulus' medarbeider) og begynte å forkynne at menigheten måtte vende tilbake til Paulus' opprinnelige skrifter. De senere lederne tok likeledes navn fra Paulus' medarbeidere: Titus, Timoteus og Tykikus.



Gemini Notebook

Kjernepunkter i deres tro

- **Paulus’ brev som hovedfundament:** De avviste Det gamle testamentets seremonilover og la nesten all vekt på de nytestamentlige brevene – særlig Paulus’ forkynnelse om tro og nåde.



Gemini Notebook

Ritualer & Hierarki.



Enkelhet & Fellesskap.



- **Avvisning av ritualer og sakramentalisme:** De avviste den etablerte kirkens dåpsteologi, nattverdens forvandling, helgendyrkelse, ikoner, relikvier og klerikalt hierarki (prester og biskoper). De samlet seg i enkle forsamlingshus uten altere eller bilder.

Gemini Notebook



- Likhet for alle troende: Lederne deres ble kalt *synekdemoi* (reisefeller), uten spesielle geistlige privilegier eller klesdrakter.

Gemini Notebook



Hvordan de ses i lys av «rett deling»

Innenfor bevegelsen for rett deling (samt eldre protestantiske og bibeltro historikere) trekkes paulikianerne ofte frem som et tidlig bevis på at Paulus' særlige oppdrag (husholdningen av Guds nåde, Ef 3) ikke forsvant fullstendig med apostlenes død:

Gemini Notebook



- **Et vitnesbyrd utenfor statskirken:** De representerer en linje med troende som nektet å innordne seg under romersk-katolsk eller ortodoks kirkemakt, og som insisterte på at Paulus var hedningenes apostel.

Gemini Notebook

- **Kildekritikk:** Nesten alt som er bevart om paulikianerne ble skrevet av deres forfølgere (bysantinske inkvisitorer som Peter Sikelioten), som anklaget dem for å være gnostikere eller dualister (manikeere).

Et bevart skrift fra bevegelsen, *Sannhetens nøkkel* (The Key of Truth), viser derimot en bibelsentrert gruppe med sterk forankring i Det nye testamente og Kristi nåde.





Gemini Notebook

Kort oversikt; Paulikianerne – tidlige etterfølgere av Paulus' evangelium

Allerede i de første århundrene etter aposteltiden oppsto det grupper som reagerte på at kirken beveget seg bort fra nådebudskapet og inn i menneskeskapte ritualer og hierarkier. Blant de mest kjente var paulikianerne.

Gemini Notebook



De samlet seg utelukkende om Skriften, med et særlig fokus på apostelen Paulus' brev. De avviste den etablerte kirkens sakramenter, presteskap og billeddyrkelse, og lederne tok bevisst navrn etter Paulus' medarbeidere som Silvanus og Timoteus. For tilhengere av «rett deling» står paulikianerne som et historisk eksempel på troende som tidlig kjempet for å bevare det særegne nådeevangeliet Paulus mottok fra den oppstandne Kristus.

Gemini Notebook